

FACULTATIS JURIDICÆ DECANVS

**GVIL. HIERON.
BRVCKNERVS**

CONSILIARIVS SAXON. ET ANTE-
CESSOR JENENSIS

*Ad lectionem solemnem, quam cur-
soriam vulgo vocant,*

Nobilissimo Jurium Candidato

**GEORGIO HENRICO
ZAHNIO,**

ADVOCATO NEOSTADIENSI AD ORILAM

D. XXXI. Julii MDCCXIX.

IN AVDITORIO JURISCO HABENDAM

Omnium ordinum Auditores decenter invitāt,

SIMVLQVE DE

**LATINITATE CORPORIS
JVRIS CIVILIS, AN PVRA
SATISQVE PROBA-
TA SIT,**

nonnulla differit.

J E N Æ,

LITTERIS MVLLERIANIS.

K-97

8

298

1719, 7

Romifi nuperrimo programme, argumentum de Latinitate corporis Juris civilis, num pura sansque probata sit, tractandum sumere, quod ipsum jam exequi mihi est propositum. De latinitate inquam corporis Juris civilis. Nul-
 lus enim tam demens & absurdus fuit, qui Corpus Juris Canonici, sive totum sive pro parte aliqua spectes, elegantiam constare latinitate asseruit, idemque censendum venit de Jure nostro Feudali. Sicuti utrumque barbaris conditum est temporibus, ita subinde fuit turbidum, & sordes illorum temporum vehit. Tunc JCtires ipsas unice respexerunt, non autem Veneres & lenocinia verborum. Jus nostrum Civile quod attinet, congestum id est e Pandectis, Codice, Institutionibus & Novellis. Ullum unquam Codici & Institutionibus puram latinitatem vindicasse non memini, multo minus Novellis, quæ Justiniani tempore maximam partem Græca lingua primitus sunt scriptæ, & postea non ad genium latinæ sed potius primitivæ linguæ in Latium translata. Res igitur tota redit ad Digesta, quæ sunt composita e sententiis Papiniani, Pauli, Ulpiani aliorumque veterum JCtorum, de quibus persuasi sunt plurimi, sat bona illos latinitate fuisse usos. Imo nonnulli eo fiduciæ processerunt, ut contendere non sint veriti, quod, si tota periisset latinitas, e juris posset corpore restitui. Ast hi risu potius quam applausu sunt excipiendi. Licet enim totum Juris civilis corpus consideremus, quatenus non modo Pandectas,

etas, sed etiam Codicem Institutiones & Novellas complectitur, non omnes tamen voces latinas illis contineri patet, tantum abest, ut omnes phrasas latinæ, in quibus potissimum indoles hujus linguæ consistit, in istis reperiatur. Misera facies linguæ latinæ prodiret, si non aliunde quam e Juris civilis corpore posset adstrui. Propius accedamus ad scopum nostrum, scilicet latinitatem Digestorum, num semper bona sit satisque probata. Certamina super hac re orta sunt haud levia, quorum referre historiam forte Lectori non erit ingratum. *Laurentius Valla*, quem cum Erasmo Roterod. comparare soleo, in libris *Elegantiarum* cum bene tum male de veteribus *JCtis* *Papiniano*, *Paulo* ceterisque meritis dicitur. Et bene quidem, dum in præfatione *lib. 3. Elegant.* ita scribit: *Perlegi proximo 50. digestorum libros, ex plerisque jurisconsultorum voluminibus excerptos, & relegi quum libenter, tum vero quadam cum admiratione. Primum, quod nescias, utrum diligentia an gravitas, prudentia an æquitas, scientia rerum an orationis dignitas præset, & majori laude digna esse videatur. Deinde quod hæc ipsa in unoquoque illorum omnia sunt egregia & perfecta, ut vehementer dubites, quem cui præferendum putes. - - His autem (JCtis veteribus) qui inter manus versantur, nihil est mea sententia, quod addi adimive posse videatur, non tam eloquentia (quam quidem materia illa non magnopere patitur) quam latinitatis atque elegantia: sive qua cæca omnis doctrina est & illiberalis præfertim in Jure civili. Ratio instituti, qua brevitati studendum est, non fert, ut omnia verba, quibus Valla citato loco veteres illos JCtos etiam ob latinitatem extollit, huc transcribam,*

scribam, merentur tamen expendi, & nescio, an alius honorificentius de illis senserit. Male autem censetur meritus, dum postea *lib. 6. elegant.* per aliquot capita reprehendit illos JCTos non tam ob voces & phrasas minus latinās, quam ob significationem vocum latinarum perperam expositarū. Cui primum se opposuit insignis JCTus & Criticus *Andreas Alciatus*, qui *lib. 4. de verb. signif.* in omnibus istis contradixit Vallæ, & postquam alius surrexit, sub nomine *Francisci Floridi Sabini* opitulatus Vallæ, *Jacobus Capellus* Sabino Antagonista prolixius refutato acerrimum egit Defensorem veterum JCTorum, qui tamen in fine, mutata Defensoris persona in Censorem, non solum sequentia memoratu digna scripsit: *Ceterum negare nolim, multa in Pandectis reperiri non satis probata latinitatis, quaedam durius constructa, pleraque insolita, nec ab aliis autoribus usurpata, sed etiam, ne gratis hæc dixisse videretur, Digesta a capite ad calcem percurrit, & adduxit primum quam plurima verba, quæ putat esse non satis probatæ latinitatis, aut non ex recepta significatione, vel contra Grammaticorum regulas, a Jureconsultis usurpata; deinde inusitata vocabula, & ab aliis autoribus non usurpata aut etiam duriora. Quoniam vero nec hanc Censuram ferre potuerunt Carolus Andreas Duckerus, & celebris JCTus & Senator Batavus Cornelius van Bynckersboeck, edidit ille anno hujus seculi XI. opuscula varia, de *Latinitate JCTorum veterum in 8.* Lugduni Batavorum impressa, in quibus Capelli Censuras refutare conatus est, adjectis adhuc aliis notis & scriptis; hic autem in *Observationibus Juris Romanis, quarum libros IV. in 4.* Lugdun. Batav. anno hujus seculi X. vulga-*

vulgavit, *lib. 1. cap. XXV*, cui inscriptionem fecit: *Defensa Latinitas Pandectarum*, ad Jacobi Capelli dubia & objectiones respondere voluit. Speciminis loco hæcesse possunt, Iustiniano Imp. nunquam deesse succenturiatos milites togatos, nihil non tentantes pro ipsius gloria & existimatione. Vidi quoque duas dissertationes, sub Præsidio Georgii *Casparis Kirchmaieri*, Eloqu. Profess. Witteberg. habitas, quarum una sub titulo: *Latinitas Legalis præter meritum suspectæ Pandectis Juris eruta & vindicata* anno M DC LXXXVII. edita, Respondentem præfert *Johannem Knipium*, & tria continet capita, 1. oppositum est Scioppio 2. directum contra Vallam 3. vindicat Latinitatem in Digestis præter meritum suspectam ex variis, inprimis Catell. Cotta, Popma, Barnaba Brissonio, Vossio, Barthio, Vorfio & aliis. Altera eodem fere titulo ornata, & anno -M DC XC. vulgata Respondentem gerit *Petrum Christophorum Vehr*, pariterque tribus constat capitibus, quorum 1. agit de Obscuris 2. de suspectis 3. de corruptis & monstrosis. Fertur idem Kirchmaierus duas alias edidisse dissertationes de Latinitate veterum Jctorum, quas videre mihi non licuit. Ut meam hac in re proferam sententiam, sicuti multa, quæ pro defensione veterum Jctorum adducuntur, recte se habere arbitror, ita hyperaspistas Justinianeos plerosque duabus falsis niti hypothesebus deprehendo, dum existimant, voces & phrasas omnes in Pandectis occurrentes esse veterum Jctorum, quorum nomina leges gerunt præfixa, deinde, si ex alio autore latino similem vocem vel phrasin allegare possunt, vicisse se & obtinuisse contra Censores statuunt, quod volunt. Enimvero constat *l. 1. §. 7. & l. 2. §. 10. C. de jur. vet. e-*

ucl. Justinianum tam laxam potestatem Triboniano e-
 jusque Collegis dedisse in colligendis veterum Jctorum
 sententiis, ut pro lubitu quædam addere, quædam detra-
 here, quædam mutare, quædam in compendium redigere
 potuerint, & nemini licuerit comparare ea, quæ antiqui-
 tas habuit, cum illis, quæ Tribonianus ejusque symmilla
 tradiderunt, quoniam Imperator omnia illa sua fecit.
 Igitur non cunctæ voces & phrasæ in Pandectis obveni-
 entes sunt veterum Jctorum Papiniani, Ulpiani & alio-
 rum, quorum nomina leges præferunt, sed multæ cen-
 sentur esse Triboniani ejusque sociorum & sic remota a
 seculo, in quo purior viguit latinitas. Exempli loco su-
 mainus, *l. 27, D. de re judic.* quæ juxta inscriptionem e Mo-
 destini Responsis sumpta est, & in qua dicitur 1. *Præfes pro-*
vincia usuras usurarum condemnavit (quis credit Mode-
 stinum hac phrasi usum?) 2. *Modestinus respondit* (si
 verba legis essent Modestini, non ipse se nominasset; al-
 legatur autem ejus responsum, quod, uti ex inscriptione
 patet, ex libro 1. responsum est desumptum & procul du-
 bio in illo libro pluribus rationibus munitum, sed ab
 architectis π . in nucleo exhibitum 3. *si sententia certa*
quantitas continetur (quis iterum sibi persuadebit, hanc
 phrasin esse Modestini, & non potius Triboniani, aut e-
 jus asseclarum?) Deinde collectio illa non semper valet,
 hæc vel illa vox in Pandectis usurpata etiam apud alium
 latinum autorem invenitur, Ergo convenit bonæ latinita-
 ti. Experientia enim in vernacula nostra (sed forte si-
 militer in alia quavis) testatur, aliquando vocem & phra-
 sin a duobus vel pluribus Germanis adhiberi, nec tamen
 facis bonam esse Teutonicam. Potius ita ratiocinari de-
 bemus, hæc vel illa vox aut phrasis ab aliis contra mo-
 rem

tem receptum ita usurpatur, igitur excusari quodammodo, non autem tanquam probata Teutonica sibi aut ad imitationem proponi debet. Quod ipsum inde clarius cognoscitur: si plures ejusmodi voces & phrasas contra morem usurpatas colligere, & in una epistola vel historia exhibere vellemus, quam horrida & aspera nasceretur oratio? Plura de hoc argumento adferre tempus jam non permittit, cum restent quædam de Nobilissimo Candidato

GEORGIO HENRICO ZAHNIO

Advocato Neostadiensi ad Orilam

dicenda. Sortem nascendi anno M DC LXXXIX ei dedit Loffa, Thuringiæ nostræ villa, in qua Parentes, JOHANNES ZAHNIVS, & MARIA, nata HILDEMANNIA prædiis gaudent bene quæstis. Filium istum ad studia liberalia proclivem & aptum domesticis præceptoribus tradiderunt erudiendum, quos inter laudat UNGERVM, apud Eckartisbergenses jam Rectorem bene meritum, cui successit PFEFFERVS Rector nunc Wihensis, ita ut curæ utriusque multum se debere Noster profiteatur. Postea in celebre Numburgense se contulit Emporium, ubi sub fideli informatione Rectorum M. TOEFFERI, & LAVRENTII, pariterque M. HEINSII Conrectoris, jam inter coelites degentium, nec non M. ADAMI GSCHWENDII nunc Archidiaconi Numburgensis haud contemnenda in studiis jecit fundamenta. Dignus igitur judicatus, qui ad altiora studia dimitteretur, anno MDCCVIII Salanam nostram adiit, ubi primum philosophica frequentavit Collegia JOHANNIS JACOBI MVLLERI, Moraliæ & Politicæ, JOHANNIS JACOBI SYRBI Philosophiæ Primæ & Rationalis, & JOHANNIS CASPARIS POSNERI Eloquentiæ Professorum; deinde ad studium Juris se convertit, in quo

EX-

excolendo pependit ex ore Illustris Consiliiarii Intimi
 WILDVOGELII, B. Professoris ADRIANI BEIERI, & con-
 sultissimorum Juris Doctorum HERTELI & BRAVNII.
 Triennio apud nos peracto domum rediit, mox vero Lipsi-
 am migravit, ubi praestantissimos JCtos MENCENIVM,
 TITIVM, SCHACHERVM aliosque summo cum fructu
 audivit. Jam tempus esse ratus, quo se juris praxi daret,
 apud Serenissimum Principem MAVRITIVM WILHEL-
 MVM, nunc divum impetravit, ut exploratis Juris profecti-
 bus & praestito jurejurando anno M DCCXIII Advocato-
 rum numero in praefecturis Arnshaugensi & Ziegenrucken-
 si, tandemque anno M DCC XVII in Regimine Weidensi
 adscriberetur. Et quoniam in nostra Academia semper se
 probum, modestum & sedulum gessit, quarum virtutum
 testimonium & ego, cujus aedes per aliquod tempus olim
 inhabitavit, praebere possum, conveniens esse judicavit, ut
 apud Nos studiorum praemia decenter peteret. Dignus
 summis in Jure Honoribus, ut hos rite consequeretur, ro-
 gavit, ad consueta Candidatorum Examina admitti; in
 quibus, ubi desiderio ejus annuimus, talem invenimus, qui
 theoriam cum praxi feliciter junxit, & ad edenda publica e-
 ruditionis specimina produci mereatur. Primum igitur
 habebit Lectionem solemnem ad l. §. 1. D. de verb. oblig.
 cui actui ut castina luce Magnificus Academiae Pro-Rector,
 Magnificus Pro-Rector designatus, Illustrissimus Comes
 de Solms, Proceres Academiae venerandi, Hospites omni-
 um ordinum & Facultatum honoratissimi, pariterque
 Generosi & Nobilissimi Studiosi interesse velint, Facultatis
 meoque proprio nomine submitte, & humanissime
 oro rogaque. P. P. Jenae d. XXX. Julii

M DCC XIX.

(L.S.)

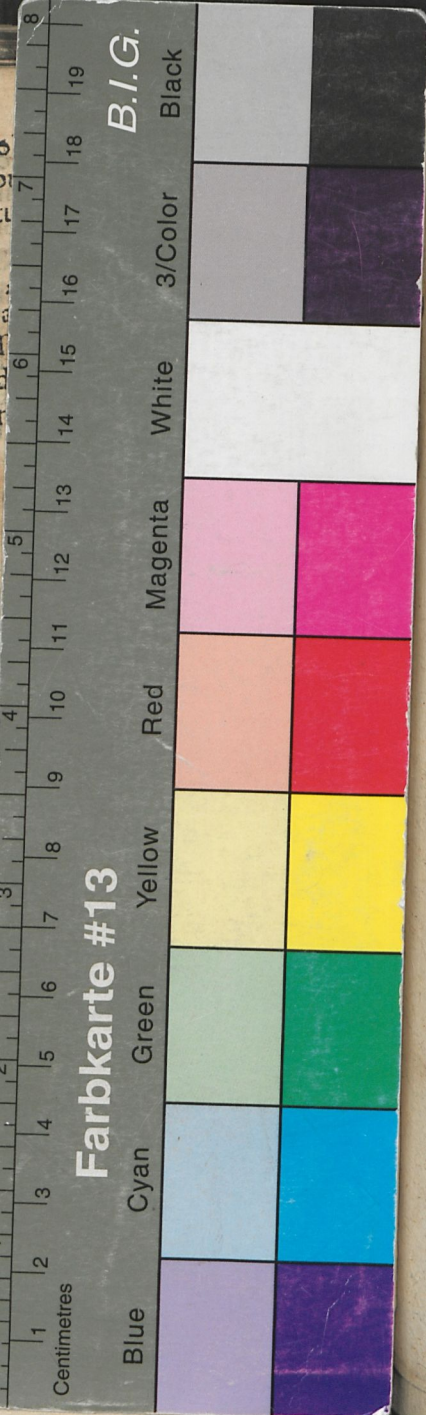
Nur für den Lesesaal!

ULB Halle 3
003 594 416

Sb

FACULTATIS JURIDICÆ DECANVS
**GVIL. HIERON.
BRVCKNERVS**

11-93
228
1719, 7
8

CONSILIARIVS SAXON. ET ANTE-
CESSOR JENENSIS

*Ad lectionem solemnem, quam cur-
soriam vulgo vocant,*

Nobilissimo Jurium Candidato

**GEORGIO HENRICO
ZAHNIO,**

ADVOCATO NEOSTADIENSI AD ORILAM

D. XXXI. Julii MDCCXIX.

IN AUDITORIO JURICO HABENDAM

Omnium ordinum Auditores decenter invitat,

SIMVLQVE DE

**LATINITATE CORPORIS
JVRIS CIVILIS, AN PVRA
SATISQVE PROBA-
TA SIT,**

nonnulla differit.

J E N Æ,
LITTERIS MULLERIANIS.

